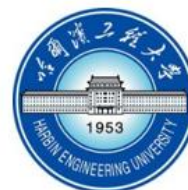

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна),
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
факультет іноземних мов (Вінниця, Україна),
Аріельський університет (Аріель, Ізраїль),
Харбінський інженерний університет (Китай),
Намсеульський університет (Корея)**

«МОВНА ОСВІТА: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ»

Збірник наукових праць

Мовна освіта: виклики, перспективи та інновації: збірник наукових праць / за заг. ред. А. А. Юмрукуз. Одеса: Магістр, 2025. 102 с.

Збірник містить тексти доповідей І Міжнародної конференції з питань сучасної мовної освіти, що відбулась 16-17 травня 2025 р. на факультеті іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

УДК 37.016:81'243

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26.06.2025).

Рецензенти:

К.п.н., доцент, доцент кафедри методики навчання іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського Петрова А. І.

К.п.н., доцент, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного гуманітарного університету Першина Л. В.

Головний редактор:

А. А. Юмрукуз, кандидат філологічних наук, доцент (ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»)

Редакційна колегія:

Єременко Т. Є., кандидат філологічних наук, професор (Університет Ушинського, Україна)

Лук'янченко І. О., кандидат педагогічних наук, доцент (Університет Ушинського, Україна)

Попова О. В., доктор педагогічних наук, професор (Університет Ушинського, Україна)

Жовнич О. В., доктор педагогічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Ігнатова О. М., кандидат педагогічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Петров О. О., кандидат філологічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Давидович Н., доктор філософії, професор (Аріельський університет, Ізраїль)

Ян Юань, доктор філософії, Харбінський інженерний університет (Китайська народна республіка)

Сон Йонгин, старший викладач кафедри корейської мови, Намсеулський університет (м. Чонан, Р. Корея)

©Колектив авторів, 2025

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

бар'єри штучної продукції висловлювань та наблизити шкільне мовне середовище до природного контексту спілкування, водночас підтримуючи становлення мовної особистості, здатної до спонтанного та емоційно релевантного мовлення.

Література:

1. Пометун, О. І. (2020). Компетентісно орієнтоване навчання: афективний компонент у сучасному освітньому процесі. *Педагогічна думка*, 1(101), 12–18.
2. Dewaele, J.-M., Li, C. (2020). Emotions in second language acquisition: A critical review and research agenda. *Foreign Language Annals*, 53(2), 334–352.
3. Lecky, P. (1945). *Self-consistency: A theory of personality*. New York: Island Press.

**ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Ольга ТРУБІЦИНА,

*ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»,
Одеса, Україна*

Інноваційна спрямованість освітніх процесів має на меті створення якісних та кількісних змін у діяльності суб'єктів навчання, що призводить до забезпечення відповідності цілей, завдань, загального змісту освіти актуальним вимогам і потребам майбутніх фахівців, розвитку їх навичок професійної та соціальної мобільності, створення можливостей для якісної співпраці з використанням іноземних мов, впровадження в педагогічну практику новітніх досягнень науки, що також сприятиме забезпеченню якісної іншомовної компетентності.

Інноваційна спрямованість освітнього процесу формується через конкретні форми, в яких реалізуються мета, завдання, принципи, методи навчання. Різноманітні форми організації навчального процесу дозволяють повною мірою використати їхній потенціал та обрати відповідні форми з урахуванням їхніх переваг та недоліків [1]. Вважається, що формування інноваційної спрямованості освітнього процесу в процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти має здійснюватися в певних формах:

1. Демократичні форми взаємодії учасників освітнього процесу передбачають рівноправну участь суб'єктів освіти на всіх етапах формування іншомовної комунікативної компетенції. Ці форми реалізуються у формі особистісно-орієнтованого навчання на основі індивідуальних можливостей кожного учня вивчати інші мови.

2. Інтерактивні форми визнані сучасною теорією освіти найбільш ефективними для досягнення освітніх цілей, зокрема для розвитку іншомовної компетенції студентів під час професійної підготовки у вищому навчальному закладі. Вони ґрунтуються на безпосередній активній взаємодії учнів під час аудиторної та позааудиторної роботи. Ці форми сприяють активізації

іншомовних знань, умінь і навичок, формуванню іншомовних комунікативних компетенцій.

Багато методик в тій чи іншій мірі включають комунікативний підхід до навчання, тому що здійснення усного спілкування немислимо без розуміння мови співрозмовника, оскільки в процесі мовного спілкування кожен виступає і в ролі мовця, і в ролі слухача. Сучасні дослідники відзначають, що процес набуття комунікативних навичок можна узагальнити так:

1. відтворення звуків і звукових моделей;
2. використання наголосу в словах і реченнях, вміння застосовувати правильні інтонаційні схеми і ритми;
3. правильний добір відповідних слів і речень залежно від ситуації, проблеми, теми, соціальної ситуації, аудиторії тощо.
4. Висловлення власних думок у логічній послідовності;
5. Використання мови як засобу вираження власних думок, ставлень, цінностей і суджень.
6. Здатність спілкуватися та вести розмову побіжно та з невеликими паузами [2].

Суть інтерактивного навчання полягає у активізації пізнавальної діяльності майбутніх педагогів за допомогою активного спілкування одне з одним. Методи інтерактивного навчання полягають у спрямовуванні майбутніх педагогів на досягнення мети заняття, а також у розробці плану заняття, консультуванні, контролі за часом під час виконання запланованих вправ, спонуканні до налагодження співпраці між учасниками освітнього процесу, підведенні підсумку заняття. У той же час майбутні педагоги мають значно більше самостійності для власної активності, обговорення запропонованої проблеми чи ситуації, прийняття рішень, ніж під час пасивних форм навчання.

Х. Д. Браун пояснює, що реалізація інтерактивних технологій відбувається за такими принципами: 1) принцип навчальної автономії; 2) принцип внутрішньої мотивації; 3) принцип стратегічного внеску. Принцип навчальної автономії дозволяє учням/студентам здобувати нові знання і вміння у взаємодії та спілкуванні, а також завдяки самостійній роботі, творчому опануванню освітньої інформації, які згодом переходять у площину автономних знань і умінь. Принцип внутрішньої мотивації спонукає учнів/студентів виконувати спільні навчальні завдання, сприяє розвитку їх індивідуальних здібностей та власної системи нагород в разі успішного досягнення результатів. Принцип стратегічного внеску уможливорює розвиток умінь висловлювати думки, пояснювати логіку прийнятих рішень, інтерпретувати навчальну ситуацію і коректувати хід власних дій за умов порушеного спілкування

Відповідно іншомовна комунікативна компетентність постає узагальнюючим поняттям, внутрішній зміст якого розкривається через характеристику лінгвістичної, соціальної та комунікативної компетентностей, які водночас можна розглядати як її структурні компоненти.

При формуванні комунікативних навичок студентів вищих навчальних закладів можна використовувати два види мовлення: діалогічне та монологічне.

Велике значення слід надавати діалогічній формі, оскільки вона передбачає участь двох і більше учасників комунікативного процесу навчання. Водночас слід зазначити, що діалогічне мовлення відноситься до комунікативних функцій мови, зокрема передбачає прагнення співрозмовників чути й розуміти один одного, вміння виражати власні емоції, згоду чи незгоду з комунікантом, вміння поставити правильно сформульоване запитання. Однак для успішної реалізації діалогічного спілкування ключовою вимогою є знання навчального матеріалу (мова йде про базову лексику, мовленнєві зразки, граматику тощо). З іншого боку, монологічний тип мовлення формується з таких категорій (одиниць), як речення та логічно зв'язаний текст. Таким чином реалізується тип спілкування «суб'єкт/об'єкт». Часто під типом монологічного мовлення розуміють виступ, доповідь, повідомлення, парафраз тексту тощо. Такі питання, як «Розкажи своєму другу», «Задай запитання», «Давайте обговоримо цю проблему» сприяють розвитку як діалогічного, так і монологічного типів мовлення [3]. Стимулюванню розвитку комунікативних умінь учнів сприяють такі методи, як дискусія, рольова гра, мозковий штурм, інтерв'ю, проблемний метод, опис тематичних зображень, метод проектів (індивідуальний або колективний).

Слід також зазначити, що інтерактивне онлайн-навчання стає популярним. Переваги використання інтерактивних онлайн систем навчання – це доступність, гнучкість, відсутність стресу, якість навчання, індивідуальні консультації, час і місце для навчання, економія часу та покращення комп'ютерних навичок [4]. Крім того, вважається, що інтерактивне навчання – це передусім діалогічний тип навчання, в якому реалізується взаємодія між викладачем і студентом, а також студентами між собою. Тут учні виступають у ролі активних учасників навчального процесу, а вчитель спрямовує їхню діяльність, створює комфортну робочу атмосферу, стимулює розвиток критичних і творчих здібностей, пізнавальної активності, самостійності. Взаємодія також добре вписується в дистанційне навчання, яке здійснюється через освітні платформи та сервіси, які дають людям з усього світу можливість навчатися в зручний час у зручному місці, підвищувати свої навички [5].

Серед методів інтерактивної онлайн-освіти можна виділити наступні:

1) подкастинг – спосіб публікації медіа-потоків (як правило, аудіо- чи відеопрограм) на

всесвітньої павутини (зазвичай у форматі MP3), які оголошуються спеціальним способом, які

дозволяє автоматично завантажувати нові випуски на пристрій. Для зручності відтворення подкастів, створюється програмне забезпечення, яке регулярно запитує веб-сайт про нові записи для завантаження на комп'ютер користувача.

2) відеофайли. Завдяки відеофайлам студенти засвоюють урок краще, ніж вони самі прочитали або почули це.

3) ведення блогу. Блог - це свого роду сайт, який час від часу наповнюється текстом і мультимедійна інформація, а останні записи блогу відображаються у зворотному хронологічному порядку. Студенти мають можливість висловити

свої думки з приводу розміщеного (статей, інформації, навчального матеріалу тощо), а вчитель – за потреби внести деякі зміни у зміст завдяки швидкого зворотнього зв'язку. Система управління навчанням розроблена спеціально для онлайн-навчання.

Ця система дозволяє викладачу створювати, розміщувати та контролювати виконання курсу завдання, відправити домашнє завдання та зареєструвати слухачів на курс. Учні можуть виконувати завдання онлайн, або завантаживши, зробити та надіслати їх на електронну пошту викладача для перевірки. Один з найбільш поширеною системою управління навчанням є Moodle

Ці методи можна назвати класичними для розвитку мовлення. Проте використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій також сприяє розвитку комунікативних навичок.

Онлайн-платформи особливо ефективні для розвитку комунікативної компетентності. Зокрема, канали Futurelearn, Puzzle-English, Skyeng та YouTube допомагають вивчати нові слова, повторювати складні конструкції та переглядати їх у живому спілкуванні. Платформа Duolingo також є зручним додатком для самостійного вивчення іноземних мов, шляхів підвищення комунікативної компетенції на заняттях з іноземної мови. Lingualeo повністю присвячений вивченню англійської мови та використовує ігрову модель навчання, EngVid пропонує відеоуроки на різні теми, розвиваючи навички мовлення за допомогою спеціальної лексики, аудіо та відео завдань. Унікальна платформа Memrise допомагає вивчати іноземну мову за допомогою спеціальної карткової системи. І ще один веб сайт який ми розглянемо це ISL collective (Internet Second Language Collective). Насправді цей сайт є знахідкою для вчителів, бо він містить як і правила, презентації, робочі аркуші для пояснення нового матеріалу, а також і нарізки улюблених фільмів, мультфільмів, концертів, що дає змогу підліткам зануритися в тему уроку і таким чином дуже цікаво повторити та закріпити тему уроку. Перевагами даного сайту є: велика бібліотека матеріалів (на сайті можна знайти тисячі робочих аркушів, інтерактивних завдань, презентацій та відеоуроків, які охоплюють різні рівні складності (від A1 до C2), фокус на інтерактивності, що дуже важливо для залучення студентів (сайт пропонує інтерактивні відео, фрагменти фільмів, що дають можливість школярам відповідати на запитання під час перегляду), зручна навігація (матеріали можна легко класифікувати за темою, рівнем складності або типом завдань). Недоліками даного ресурсу є: відсутність мобільного додатка (сайт оптимізований для роботи на комп'ютерах, проте його використання на смартфонах може бути не зовсім зручним, потреба в досвіді викладача (для ефективного використання матеріалів викладач має вміти обирати якісний контент та адаптувати його під свою аудиторію).

ISL collective може розбавити звичайні уроки англійської мови, адже окрім дійсно корисних порад, він містить і ряд цікавих завдань для учнів. Наприклад, повторюючи з учнями певну тему з англійської мови, вчитель може ввімкнути фрагмент з улюбленого мультфільму учнів та відпрацювати лексику чи навіть відтворити граматичні вправи на закріплення. Крім того, наявні на платформах

315 відео-уроків будуть вдалими для використання у форматі дистанційного навчання, що реалізує інформаційно-комунікаційну компетентність студента.

Загалом найбільш актуальними є декілька шляхів підвищення комунікативної компетенції на заняттях з іноземної мови. Насамперед йдеться про закріплення практики усного мовлення, читання та аудіювання, користування Інтернет-ресурсами, обов'язкове та регулярне відвідування занять, активну роботу над помилками, щоб уникнути їх у майбутньому.

Переваги використання інтерактивних методів у процесі навчання передбачає максимальне наближення до реальних умов професійної діяльності, широка автономія студентів, прийняття рішень в умовах творчої конкуренції та розвиток навичок спонтанного мовлення, сприяння розвитку організаторських здібностей, подолання бар'єру між вивченням мови та її практичного застосування.

Отже, основною перевагою інтерактивного навчання є поєднання з традиційними методами. Інтерактивність методів навчання англійської мови проявляється у синтезі вищезазначених методів та у різноманітності форм проведення занять для досягнення попередньо визначеної їх мети.

Інноваційний напрямок сучасного освітнього процесу базується на певних формах організації навчання. У сучасних умовах особливої актуальності набувають демократичні форми взаємодії учасників освітнього процесу, спрямовані на рівноправну участь суб'єктів освіти на всіх етапах формування іншомовної комунікативної компетенції. Не менш важливими є інтерактивні форми, засновані на безпосередній активній взаємодії здобувачів вищої освіти під час аудиторної та позааудиторної роботи. Використання методів інтерактивного навчання є ефективним для формування педагогічної компетентності майбутніх педагогів іноземної мови. За цих умов вони будуть здобувати нові знання, навички педагогічної діяльності.

Література:

1. Bahlai, O., Machynska, N., Matviiv-Lozynska, Y., Senkovych, O., & Voloshyn, M. (2019). Developing students' intercultural communicative competence in foreign language classroom. *Advanced Education*, 6(11), 55–59. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.158078>
2. Ezhil Mary, E. S., & Nirmala, D. J. R. (2012). Communicative language teaching enhances communicative competence. In Annual international conference on language, literature & linguistics. Global Science & Technology Forum (GSTF). https://doi.org/10.5176/2251-3566_1312166
3. Araujo Portugal, J. C. (2021). Intercultural communicative competence in foreign language learning. *Global Journal of Foreign Language Teaching*, 11(4), 243–256. <https://doi.org/10.18844/gjflt.v11i4.6006>
4. Просяник О.П.(2013). Інтерактивне онлайн навчання іноземній мові .Сучані засоби навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах/ Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Харків: НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого», 2013. С.88.
5. Ahnagari, S., & Zamanian, J. (2014). Intercultural communicative competence in the foreign language classroom. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 4(11). <https://doi.org/10.6007/ijarbss/v4-i11/1265>

ЗМІСТ

Section 1

Language Education In Postpandemia And Conditions Of War: Urgent Challenges, Transformations And Coping Mechanisms

Олена БУЦ	ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПЕРЕШКОДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	3
-----------	---	---

Section 2

Language Teacher Training: Innovations And Best Practices

Олена БУЗДУГАН	ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ МОВ У ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬО-БІЛІНГВАЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ СХІДНИХ МОВ	5
Ганна ДИШЕЛЬ	ЗМІСТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	8
Тетяна ЄРЕМЕНКО	КОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ У ЗМІСТІ НАВЧАННЯ ОГОЛОШЕНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12
Олена НЕГРІВОДА	ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО	14
Вікторія НОВОСТРОЙНА	МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОЇ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	17
Михайло Самойленко	ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ НОВОГО ФОРМАТУ	20
Карина ТІТКОВА	ВПРОВАДЖЕННЯ АФЕКТИВНИХ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕХНІК ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ НАВИЧОК СПОНТАННОГО АНГЛОМОВНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	23
Ольга ТРУБЩИНА	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	26
Тетяна ФОГЕЛЬ	ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	31